

Feri Lainšček

SKARABEJ IN VESTALKA

Iz gradiva za roman

Na lepem so se jeli za Njo ozirati, ki so že smeli v gozd.

Bolj ko je čutila te poglede, bolj je tudi razumela, da je res že ženska in da Agneš ni le po naključju nad njenim pogradom sušila mačje mete. Prav ta sladkast vonj, se ji je zdelo, ki ga je odslej nosila v kodrih in pregibih, je bil voh nečesa, kar se ji bo moralo nekoč zgoditi. A na lovski stezi, na sledi po mošusu dišeči, tam to ni moglo biti; ni smelo z lovskim krikom, ki razglaša zmago in veliča prinašalca; ker taka je bila pač Njo in je tako čutila. Pa naj so rekli, kar so že vse rekli. Naj se je še tako jezila Ardu, ki je vse svoje namenila moškim. A prav zato, mabiti, ker je šla Njo med njimi kakor riba in se ni menila, so jo v resnici prej opažali kot druge.

Bili so resda zvečina to še mladci, skoraj prav vrstniki, ki niso še oblekli svojega kožuha in so se le tu in tam okitili s kakim zobkom. Pa tudi če so že imeli srečo, so jih izdajali vratovi, ki so jih sločili in stegovali, kot bi še pogledovali izza ali preko. Še bolj pa so jih seveda razkrinkavali njih butasti pogledi, ki so se morda le mamam zdeli kot obeti. V resnici je v njih pobliskalo le, da bi nekaj. In jih ni sprožilo niti, da bi kot kozlički poleteli kvišku – pa četudi v prazno. Tu in tam je sicer res kateri štrnil peško, vrgel kamen, ali pa je opozarjal nase z rezgetavim smehom, a tudi to se je Njo zdelo klavrno in smešno.

Potem jo je Škaper zasačil samo.

Bilo je v žegi, ko so se zgostile mlake in so presahnili potočki, pa je bilo treba po pitko vodo prav k izvirom. Čeravno je bilo kar daleč, je šla Njo najraje k Sončnim virom, ker so se tam pojile srne. Obenem pa – so rekli žreci – se je tu oprala Ruda, prva hči Ataja, žena in mati mnogih, preden je odložila sončno glavo.

Zgodba je bila taka, da so nekdanji, ki niso še bili Ataji in tudi niso še imeli vojev, temveč so bili vsak zase, nekoč prispeli do te gore, ki se neba dotika in niso mogli čeznjo. Nastala je tu strašna gneča, kakršna je le pred dežjem na mravljišču in dogajalo se je vse tisto, kar se med ljudmi razpase, ko so lačna mnoga usta. Požrli bi bili sproti tudi, kar so še rodile ženske, če se ne bi bila stresla gora in ne bi bil sam Ataj, največji in najvišji, pomešal mednje Rude, svoje najbolj ljube hčere. Poslal jo je bil namreč v dole in je napravil, da je bila poslej le ena izmed mnogih, nato jim je bil rekel: »Božica je med vami, moja Ruda, ki ni več Ruda. Ženska je kot vsaka, moja ženska, ki je zdaj tudi vaša. Srečali jo boste, a je ne boste prepoznali. Napravili ji boste, da bo mati. Rodila bo sinove, črnoglave orle, za katere se vam bo zdelo, da so vaši. Jaz pa vam pravim: 'Le naj so vaši! A gorje vam, če kateri kdaj pozabi, da

so tudi moji! Kajti stresla se bo takrat moja roka in se bo na veke tresla, če bodo kdaj med pojednimi ostanki božji laski!»

A kakorkoli – voda je poslej tod vrela iz žoltave ile in je tudi v sušah žuborela, kot bi govorila. Njo se je včasih zdelo, da jo je kot dete razumela. A tičalo ji je to v spominu le kot lepo, ki jo zmeraj znova kliče. Ali pa so jo vabile sem samote, ki so tod slonele zapredene v nevidnih kamnih? Saj bila je včasih rada taka: navdahnjena z občutkom, da sploh ni iz jata. Ali vsaj, da izostaja in je niti vodnikov klic več ne dohaja. Le takrat namreč, vsaj na hipe, ni bilo ničesar, kar se mora. Potlačila je tudi zlahka, kar bi rada. A ko je tokrat že lebdela, kot bi res bila še zgolj podoba v stoječih vodah, je zrasel pred njo.

Samec.

Ošinila ga je bila in ni dvomila: lezel je bil že ves čas za njo, prežal in si namišljal. Zdaj pa, ko jo je zasačil kot na dlani, je bil že strastni lovec, ki ne bi odnehal, četudi bi jo varovali risi. Prestopal se je bil in žmirkal, kakor bi bila na ognjih, ki so v njem goreli, plamtela sama mast in maslo. Zavrela mu je tudi sapa, ki je sičala v nozdrvih, in pretila, da bo zdaj zdaj planil. Njo pa se mu seveda ni želela dati, temu zobcu, ki je silil vanjo, kot da je ne bo samo nasajal, temveč jo bo vso poglodal. Zato ji je bilo v tej pasti, da bi se kar zvila v klobčič in do onemoglosti vreščala. A tudi to je kajpada ne bi rešilo, saj jih je že slišala vreščati tam na nosu, pa se ni prav nihče zganil...

»Škaper si?« je torej rekla.

»Škaper, Škaper,« je kimal. »Tisti, ki sem zmagal Pegastega bika!« je povzdignil in razširil roke, ki so bile kot raglje.

»Ti?« je rekla. »Ti, da bi to napravil?« je zavila, čeravno je seveda vedela o tej veliki slavi.

»Jaz, jaz!« je zavrtil nevidne roge in je krcnil, kot bi krcnil tilnik. »Že dolgo spim v njegovi koži!«

»A da si res ti!?« je vstala, ko je začutila, da se je vsaj za hip premotil. »Poslušaj – potemtakem pa ti moram reči!« je pristopila in se je sploh vedla, kot da ne misli več o begu. »Šušljale so si o tem ženske, da mu je bil klavec, ko ga je bil odiral, na oči pozabil. Pa da se je ponoči tihotapila tam Friga, ki na goveda pazi, in jih je našla žive...«

»Našla žive!?« je zazijal. »To pa pač ne more biti!« je v en mah odmahnil. »Ni mi Pegasti bil prvi in zdavnaj sem se že naučil, kaj se z očmi napravi!«

»Pač!« je rekla. »Vem jaz, da ti veš, kaj se napravi,« mu je sočutno pritrdila. »Toda – ali si napravil?«

Zdaj je silni dvignil šape in se je trdo pobožal po nemalo zresnjem obrazu. Niso namreč več lepo živeli, ki so jim bile pozabljene oči na sledi. Mnogim je že obrnila hrbet Ardu, mnogi niso niti več prišli iz gozda, še največ pa so jih pogazila kardela. Zato so se še najbolj bali prav goveda. Pegasti pa je bil povrh še divji, ki so ga baje lovili že očetje. In: večja je bila njegova smrt, večja je bila lahko posmrtna jeza...

»Saj veš, kako je!« je hitro rekla, ko je začutila, da je že povsem uplahnil. »Če si jih bil pustil, jih je zanesljivo našla. Če pa jih je našla, jih je nekam dala. Zdaj pa: morda te čaka taka sreča, da ne boš nikoli hodil v tiste kraje, morda pa te že ravno gleda...«

»Ampak...« je kar zastokal. »Tako pa pač ne morem!«

»Moreš, moreš – kaj pa moreš?« je bila že neizprosna. »Edino Agneš ti morda lahko pomaga,« je potem čez čas dodala. »Vem, da je že mnoge take zblojene oči iskala in jih je seveda tudi našla,« ga je napotila v zanko, ki jo je pred njim zdaj le

nekako varovala. Razen tega pa mu v resnici niti ni tako zelo lagala. Stara je res potihem pomagala lovcem in mesarjem, ki jim žreci niso več hoteli sneti kazni za nemarnost.

Potem je znova sedla, kot je prej sedela in je zrla v vode, kot da ne bi le še malo prej boljčala v dušljivem strahu. A kaj bi lahko – !? Bilo je mimo, toda zagotovo je ni doletelo zadnjič. Bili so še, ki so se ji zdeli kot volkovi. Videvala jih je, hudo lakomne, v tropih in pa same. Prepoznavala je že poglede, velike in pa prazne. Ali pa je bila v njih vendar tudi tista skrita žalost osvajalcev, ki jim ni nikoli dano zlepa.

Toda bili so tudi drugi.

Morali so biti.

Napredla je bila za njih Njo v sanjah iz take volne, ki je še ni dala ovca. Oblekel bi se voj in vsa njegova straža, tako je bilo iz te preje tkanje. Vendar o tem je, čudno zbegana in negotova, zdaj molčala.

*

Škaper je še pred mrakom prinesel vrč medu in suhe ribe.

Agneš, ki je kajpada že vedela o srečanju pri Sončnih virih, ga je poslušala, ne da bi odmaknila pogled od ognja. Prihajali so namreč mnogokrat z darili, ki jih ni hotela, in le redkim je potem ustregla. Toda mož je stokal in sopihal, kot bi bil sedel v koprivah in bolj ko jo je prosil, bolj se ji je zdelo, da z bikom res ni bilo postorjeno, kot je treba. Še posebej pa je bilo to neprijetno, ker Pegasti ni bil kot drugi. Bil je samec, ki so ga zalezovali mnogi, pa čeprav ni nihče vedel reči, čemu bi se v resnici rad opral v njegovi krvi. Ali so si ga tako zelo želeli, ker je predolgo že uhajal smrti ali je bilo še nekaj, o čemer si niso glasno rekli?

»Pravili so, da si ga na samem in pa z golimi rokami,« se je končno le ozrla Agneš.

»Sem,« je trznil. »Prišel sem ga za roge in jih nisem več izpustil,« je pokazal z vsem telesom. »Vse tja do vode sva plesala, potem pa sva se spet vrnila, pa sva še oba bila pri moči.«

»Pravili so tudi, da je obležal na prisojah v povsem popasli travi,« se je spet presedla stara. »Še živo deteljo so bojda našli v vampu.«

»So,« je zmignil. »Pokleknil je in milo prosil, pa sem mu dopustil slednjo pašo.«

»Pegasti, da bi pokleknil?« se je začudila. »Bik med biki, ki poklekne prvič in je tudi zadnjič?« je naglo vstala in je šla okoli ognja. »In ti to meni praviš, kot bi vlačil čreva, pes nemarni!?« je bila vse bolj vihrava. »Ti, Škaper usrani, ki si tičal tam nekje v grmju in si čakal kakor krokar!«

To mu je seveda vzelo sapo, kot jo lahko pobere le resnica. Prihuljil se je bil in je zabuljil kakor pohojena žaba. Iz čela mu je zastrlela vsa nespamet, ki je le še krčevito tuhtala in mlela, kako bi se ubranil sodbe. Ali pa je to že vrela zatiščana jeza, ki je Agneš v svoji ženski vnemi ni dojela.

»Ti, Škaper pregnani!« mu je znova rekla. »Bika si bil zadavil, ki ga je v resnici rosna detelja napela, zdaj pa nosiš med in prosiš, naj napravim iz zajca lovca!«

»Prav nič ne prosim...« je končno le izdaval. »Temveč ti ukazujem, da te besede spet lepo pobereš in jih spraviš,« je brcnil v ponujene ribe in dvignil lonec z medom.

»Še to zdaj, kaj pa – !?« je poskočila. »Ne bi mar prav ti moral požreti laž in

polizati tu naokoli, kar si onesnažil?» ga je kanila odgnati z besnimi zamahi, kot bi bil le brencelj.

A Škaper seveda ni bil brencelj.

Bil je junak, največji med Voluhi, in je želel to ostati.

Zato je mahnil z loncem, kot mahnejo junaki in je z enim samim silovitim sunkom raztreščil glavo, ki je grozila njegovi silni slavi.

Agneš je obležala vznak, kot bi bila omahnila z visokega drevesa, in se ni nikoli več zganila. Kri, ki ji je kapala iz ušesa, je zalila lesketava gmota meda, ki se je zlagoma razlezla. Škaper je bil preminil v hipu, ko je bil zamahnil in ni opazil Njo, ki je planila izpod velba. A bila je to le milost, ki je ni želela. Kajti spoprijela bi se zdaj z njim in bi ščipala in grizla, tudi ko bi jo bil že prelomil in pohodil. Tako pa se je bila le zavlekla k smrti, ki je dišala po prostranstvih, kjer so nabirale čebele. In je naslonila glavo na upadle prsi in je jokajoč zapela, kot je včasih pela Agneš.

Vse bo še, kot je bilo,
jutri bo in veter bo,
ki je razcvetel lilijo,
belo belo rožico.

Vse bo še, kot je bilo,
jutri bo in veter bo,
ki išče svojo lilijo,
odcvetelo rožico.

Vse bo še, kot je bilo,
jutri bo in veter bo,
ki poje pesem žalostno,
a kaj za to, a kaj za to...

Potem je gledala, kako je starec, ki se je bil vrnil s paše, pogasil ogenj in napolnil vse posode, ki so bile tam za kuho s peskom. In še ni verjela, da je to s človekom, kot bi padla hruška. Ni zatulil niti pes in ni se stresla zemlja. Tudi Susa Sasoji je bil tih in se je prestopal le po prstih. On, ki je rohnel in stokal zaradi ene same izgubljene kože in jima ni pustil spati vse do jutra. Gotovo bi bil zdaj molčal tudi, če bi mu bila porekla, da je pravzaprav privabila Škaperja. A tega pač ni zmogla – iztisniti o tej neznosni krivdi, ki je prežemala vsa njena čustva... »Kakor gre dež v sušno zemljo, tako so šli vsi moji upi,« je takrat rekla Agneš. »Pa sem molčala,« je zdaj res molčala. »Zdaj upam zadnjič – prosim le za golobico, naj ne bi letela sama...«

Ko je končno le postoril okoli mrtve in ji je zamašil usta, da se ne bi prerekala z ogledi, je snel starec izpod strehe sekirico in kopje. Bilo je to orožje, ki ga je vzel včasih v roke le še, da je zgladil ost in naoljil usnje. Zdaj pa ga je zopet stiskal, da so se mu belili členki in so mu grdo nabrekle vene. Njo, ki je seveda razumela, kaj to pomeni, je pristopila in ga je s solzami prosila, česar se bojevnika ne sme z besedo. A Susa Sasoji, ki ni več gledal kakor človek, je le dvignil kopje in ga je nameril vanjo.

»Gledala sem,« je priznala. »Videla sem, kar bi raje pozabila...«

»Pozabila boš na Agneš, če kdaj pozabiš njega!« ji je kratko zamahnil mimo glave in je znova dvignil kopje.

»Bil je...« je zagolotala. »Ki je zmogel Pegastega bika...«

»On!?!« je vprašal, da bi bil povsem prepričan.
 »Škaper,« je pritrdila in je spet jokala. »Prišel je z medom, ki ga ni nikdar želela.«

*

Susa Sasoji je pobral črepinjo v medu in jo je odnesel k Soklastemu kamnu. Bila je to skala, ki ni zrasla kakor druge, temveč jo je bil sam Ataj iztesal iz korenov svojega podplata in jo je bil prikotalil, ko je božica Ruda tod povila prvega otroka. Že od takrat so smeli k njej le, ki so vedeli prešteti sokle. Če pa je kdo drugih kdaj položil roko nanjo, je za besedo, ki jo je bil oznanil, s tem zastavil glavo. Ker če so presodili žreci, da si izmišlja, podtika, izsiljuje, ali pač drugače laže, so mu kratkotalo zatiščali glavo v kotanjo, kjer je potem lahko le dež izpral krvavo.

Kmalu so se seveda zbrali, ki so pazili na kamen.

Prišel je Lun, ki si je zdavnaj že izžgal oko, da ne bi nikdar videl dve resnici. Prišel je voj, ki si je bil nataknil volčjo glavo in s tem naznanil, da je v globači spet nekdo našpičil kopje. Prišla sta žreca, Molj iz vode in Kač iz ognja, ki sta prebivala v edini hiši z dvema vrati, koder sta zmeraj stopala vsak skozi svojo luknjo in sta šele znotraj izmenjala poglede. Prišli so potem drug za drugim tudi, ki jih je dosegel glas in ki jih je prignala radovednost: našopirjeni in mrkogledi moški na dva tri koraka, ženske pa so se z otroki zvedavo drenjale v ozadju.

»Položil si na Rudin hrbet tole - !?!« je voj poskočil in je z iztegnjenim kazalcem pokazal na črepinjo. »Ali sploh ve naša mati, čemu si to napravil?«

»Ve,« je rekel starec. »Ve za celo mojo žalost, ki je tudi njena.«

»Samo da ve - ker mora,« se je sklonil Lun čez kamen in je s svojim preostalim okom povsem od blizu zrl v glino. »Rekel bi, da je bil pisker ali skleda,« se je končno dvignil in pojasnil zbranim. »Neka taka reč in ravnokar razbita,« je spet pogledal. »Toda: ali nas je lahko kdo klical k Soklastemu stolu samo zaradi črepa?«

»Seveda ne!« so zamrmrali zbrani »Zaradi ene same skleda!« je bilo v pogledih že čuteti jeze, ki so si želele sneti glavo.

»Ne boste vendar rekli, da je bila ta posoda naša,« je Susa Sasoji dvignil prineseno. »Tega pač ne boste rekli,« je pokazal naokoli košček s ciglenim vzorcem. »Ve se vendar dobro, kdo žge tukaj take lonce in čemu jih rabi!«

Zdaj so se staknile moške glave in pokukale so tudi ženske. Košček s sladom prepojene gline se je pulil iz roke v roko, dokler si niso bili že povsem edini, da imajo le Voluhi na posodah take vzorce. Tedaj pa se je seveda zrinil v sredo stari Voluh in je glasno prosil, naj mu že pač dajo košček. Obrnil ga je bil med prsti, ga poslinil, zdrgnil z dlanjo, kjer je še bilo medno, in je končno rekel: »Pa saj res opleta z našo stvarjo!«

Zdaj so pogledi znova potovali k Susi, ki je kakor mladeč še vihtel sekiro in je dvigal kopje. Voj je stresal z volčjo glavo in je plesal v sredi, dokler ni množica spet znova stala v krogu. Žreca sta se bila obrnila s hrbtom in sta prislonila ušesi, Lun pa je pristopil in je nestrpnost pomežikal z okom.

»Škaper,« je končno rekel starec. »Tvoj najmlajši,« je zasekal s sekiro proti staremu Voluhu. »Prišel je s polnim loncem na dvorišče in ga je zdrobil na njeni glavi,« je v besu, ki mu je že klesal redke zobe, le za hip premočnil. »Rekla bi ti o tem moja Agneš, če bi le še mogla!« je potem grlato kriknil. »Zato pa ti zdaj jaz pravim: pošlji ponj, da ga pohodim!«

V množici je završalo kakor v gostirju ob nevihti.

»Škaper - !?!« so zmajevali.

»Ki se bije z biki – !?« so ga zaman iskali s pogledi.

»Da bi Agneš – !?« mnogi niso niti še povsem verjeli.

Voj pa je zopet skakal in jih je prisilil, da so se odmaknili v krogu. Lun je žmirkal in je vohkal in je tuhtal, zdaj ob prvem, zdaj ob drugem starcu, žreca pa sta bila smuknila vsak skozi svojo luknjo in sta v notrini, ki je bila za vse druge skrita, tudi že staknila glavi.

Kmalu so se nato vrnili, ki so šli pogledat Agneš.

Prišli so tudi, ki so se namenili po Škaperja, in so rekli, da jih Voluhi ne pustijo preko brvi.

»Ne pustijo?« so si rekli.

»Ne pustijo!« so jim odvrnili.

Potem se je zgodilo.

Susa Sasoji je bil zasekal staremu Voluhu sredi čela in je v en mah udaril znova. Planili so, ki so ga želeli pomendrat, in pognali so se seveda, ki so ga želeli ubraniti. Prva moška glava je tresnila ob kamnat sokel in se udrla kakor buča. Zavonjalo je že tudi z drugi kraj po krvi in je vzdražilo nozdrvi. Zalajali so psi in zatulili volkovi s človeškimi glasovi. Izstisnil se je trop, ki je iskal Škaperja, in se zapodil v Voluhe, ki so že slutili o očaku. Udarjali so na tej in oni strani mnogi, ki jih je že povsem prevrela bojovniška vročica in niso več razločili med starci in otroki. Globača ob potoku je bila prav kmalu le še zlohотно grotlo, v katerem so osti in kiji terjali že zdavnaj pozabljene račune, ali pa so mrcvarili zgolj v slasti, ki ji žrtve niso nudile razlogov.

Le malo kdo – se je vse bolj zdelo – se je bil zdaj spomnil na tihotno jutro in veliko sonce, ki je kot blag ščemet še davi tu pobralo roso. Zagotovo pa tudi ni več zmoget tega glasa, ta mali človek, da bi o tem kriknil vsem v uho in jim priklical v srce pozabljeno lepoto. Saj bilo je to zdaj tu že opravilo za bogove.

*

Guy Labriola se je vrnil, ko je bila Karla Marchlewski že prepričana, da so ga bili prestregli in da torej zdaj prihajajo ponjo. Bilo je pozno popoldne, prav ob času, ko je bilo sonce že v zenitu in je po visokih tovarniških dimnikih padala le še žolta svetloba. V tem stišju in ob povsem nestvarni lepoti pojemajočega sonca je zdaj prvič dojela, kako zelo se boji vrnitve na inštitut ali kliniko. In bila je prepričana: če bi imela v rokah pištolo ali kako drugo zanesljivo orožje, bi ga ta hip prislonila h glavi in bi pritisnila na sprožilec, še preden bi se koraki povsem približali vratom. Bila je to misel, ki se je resda ni polotila prvič, toda še nikdar je ni obšlo tako scela in ji občutenje lastnega konca ni prišlo tako blizu . . .

Nisem več niti upala . . . je tako nevede rekla, ko je bil končno vstopil. On pa je bil zastal med oboki, kakor nekdo, ki ga je bil prijazni pozdrav odrešil negotovosti, in na obrazu mu je zabrel otročje radostni smehljaj. Bili so to kajpada trenutki, ko je lahko začutil, da le ni tako brezvoljna, kot mu je to že ves čas skušala dopovedati. A Karla Marchlewski je tudi ta nenadni dotik zdaj doživljala kot nesporazum, ki je ponujal zgolj varljivo upanje. Zato je zopet potihnila in mu je obračala hrbet, tudi ko je potem na mizici razgrnil papirje, ki jih je bil prinesel.

Sicer jo je spozaba seveda še glodala. Saj tudi sama se je vendarle čudila mravljici, ki se je vsaj za hip zopet zganila. Bilo je to namreč prvič, odkar ni več dihala z Alijem Esterjem. Bilo je po vsem – in je dramilo občutek, da ne bi smelo sploh biti. Toda te slutljive tesnobe, ki je bila najverjetneje res tudi občutek krivde, si potem ni zmogla docela pojasniti. Kajti, zdelo se ji je še donedavna noro

in blazno tisto usihanje in samopomilovanje, ki mu je bila priča ob materi. Bila je prepričana, da jo je samo uklonil nekak veliko tehtnejši razlog. Toda – ali je bilo temu res tako? Se ni le ponovil vorec, pred katerim jo je bil некоč svaril Werner Hartung, njej pa so se zdela taka opozorila neresna in celo smešna?

Govorila si z Lucienom? jo je potem vzdramil Guy Labriola.

Sem, je le zmignila, čeprav je čutila, da ga zanima o tem pogovoru.

Pravil ti je, kar sem ti bil že pojasnil? je vztrajal.

Kaj si mi bil pa pojasnil? ga je spet zavrnila. Kako bi lahko sploh pojasnil nekaj, o čemer se sam prav ne veš? je čez čas zajedljivo dodala. Zanesljivo bo še kar trajalo, preden bo iz vsega tvojega, kar že zdaj doživljaš kot velik roman, sploh kaka zgodba, jo je potem povleklo.

Oprosti, ji je segel v besedo. Veš, da ne vem o takih rečeh in se ne vem tako pogovarjati.

Saj oprostim, je skomignila. Toda potem me pusti lepo pri miru, je bila neizprosna. In čeprav se ji je obenem zdelo, da ga s tem le kaznuje za trenutke lastne slabosti, je vztrajala v tej zadržanosti. Bila je pač Karla Marchlewski: zgodba, ki je bila že zaključena in si ni želela drugačnega konca. Predvsem pa ni želela in tudi ne zmogla verjeti, da bi bilo mogoče še karkoli spremeniti ali dodati. Guy Labriola je pač prišel, ko ni več nikogar pričakovala, za povrh pa je bil iz svetov, ki jih je že od nekdaj zavračala. Prav taki, se ji je zdelo, so bili namreč krivci za izprijenost in rabsulo, ki je zavojevalo Svet ob koncu še enega tisočletja. Bili so pohlevne in delavne mravlje, ki so prizadevno izvrševale ukaze, ne da bi kdaj podvomile o delodajalcih in njihovih ciljih.

Toda Guy Labriola je tokrat vendar bežal.

Pustil je bil ženo, otroke in delovno mesto na tako ugledni ustanovi, kot je bila Klinika M. C. & Lancashire. Predvsem pa je seveda želel izstopiti iz klavrne zgodbe. In je najverjetneje tudi zato zdaj pogledoval znad papirjev, ki naj bi jima pomagali prestopiti mejo, kakor pogleduje otrok na sosedovo, še neraziskano dvorišče. In si je bil zgovoril: Toliko tega je, zaradi česar se še splača tvegati. Njo pa so te besede spet zbudle, da se je zavihtela s pograda in je šla po prostoru, kot bi bil kletka. Prezirala je že lep čas ljudi, ki so lahko v usodnih trenutkih izrekli kaj tako butastega. Obeti, ki so jih zvaljali, so bili označeni na zemljevidih in tudi edine meje, ki so jih bili kdaj prestopili, so bile geografske.

A naj je bilo ob vsem tem še tako nepojmljivo: tudi sama je zdaj potovala z njim.

Kam pa naj bi pravzaprav šla? je naposled le vprašala.

Ja, se je sklonil. Z letalom najprej do Berna, ji je pokazal na zemljevidu. Od tam pa bodo za naju poskrbeli ljudje, o katerih ve zaenkrat le Lucien . . .

Tja – ? mu je segla v besedo. V to Evropo – ? je zakrtila in otrpnila v čudenju.

Skrila naj bi se v samostanu nekje v Avstriji ali Švici, je prikimal in je poiskal s kazalcem. Šele potem bomo presodili, ali je še kaka rešitev. Predvidevamo namreč, da bodo z leti opustili iskanje in nama bo spremenjena identiteta prej ali slej omogočila povsem normalno življenje.

No, prosim – ! je zmajala. Bilo bi smešno, če ne bi bilo seveda otročje, je zaobrnila z očmi. Spremenila bom ime in priimek, oblekla predpasnik in ti do konca življenja gospodinjala na kaki gorski kmetiji.

Zamisel pravzaprav niti ni tako slaba, je njeno ogorčenje očitno razumel kot šalo. Čeravno bi preostala leta še najraje preživel kje na tirenski obali, se je golozobo zarezal. Moji davni so bili namreč iz Kampanje.

Tudi tvoji so bili od tam preko? je bila spet presenečena.

Ded iz Castellammare de Stabia, babica pa iz Torre Annunziata, je prikimal in je potem dolgo iskal na zemljevidu.

Karla Marchlewski pa se je vrnila v svoj kot in si je zatiščala ušesa in je zaprla oči in bi bila najraje usahnila. Bila sta potomca beguncev, ki so v stiski ali zgolj kaki norčavi ihti odkrivali svet in sta zdaj tudi sama bežala. Toda bežala sta v kraje, ki jih ni bilo na zemljevidih in želela sta si postati nevidna.

Zdelo se je pravzaprav, da sta se v resnici vračala.

*

Lucien Perugia jima je ponoči prinesel nove dokumente in oblačila. V njenem avstrijskem potnem listu je bilo vpisano ime Monika Hallermunde in njen obraz na fotografiji je oklepalo tesno prilegajoče se redovniško pokrivalo. Bila je to prvovrstna računalniška ponaredba, ki ji še sama ne bi oporekala, če ne bi seveda vedela, da se ni v taki opravi nikdar fotografirala. Nič manj pa ni bil prepričljiv niti Guy Labriola, ki se je bil v svojem novem potnem listu spremenil v redovnika in mu je bilo poslej ime Matthis Gadammer. Prvovrstna skrivnost in zvižanost te njune nove identitete pa je bojda bila, da sta božja služabnika s tema imenoma tudi zares živela: sestra Monika Hallermunde v Marijinem zavetišču pri Saalfeldu, brat Matthis Gadammer pa v benediktinskem samostanu nekje v Dolnji Avstriji.

Morata vedeti, da so vaju bili moji bratje po veri pripravljeni zaščititi le zato, ker sta se uprla znanostim, ki si z velikansko naglico utirajo pot k človekovi razosebitvi, in sta zato v nemilosti, jima je pojasnjeval mladi duhovnik, medtem ko sta pomerjala svoji novi opravi in pregledovala prtljago. Priporočljivo bi bilo torej, da bi se v skladu s tem svojim poslanstvom tam tudi vedla in ne bi po nepotrebnem škodovala ugledu svoje misije, je pravil z glasom, v katerem Karla Marchlewski tokrat začuda sploh ni razbirala včerajšnjega posmeha. Prav katoliška cerkev pa je, kot verjetno le vesta, skorajda v vsej Evropi izjemno vplivna in zanesljiva institucija, zato lahko z dokajšnjo gotovostjo upamo, da se zamisel sicer ne bo izjalovila.

Predvideno je torej, da bova vsaj nekaj časa bivala v samostanu? je po tem skorajda slovesnem nagovoru vprašal Guy Labriola.

Težko kajpada rečem, kako je ta vajina ilegala v resnici zamišljena, je odvrnil Lucien Perugia. Vsekakor pa vem, da nikakor nista edina, ki bi jima tako pomagali in da tudi to torej priča o zanesljivem naslovu.

Domnevava pa seveda lahko, da boste o najini taki ali drugačni usodi vendarle vedeli? je naposled podrezala tudi Karla Marchlewski.

Bojim se, da ne, ali pa kvečjemu malo, je hitro odvrnil mladenič, ki je najverjetneje razumel njen namig. Pričakovati je namreč, da mi bodo tu vsaj nekaj časa tičali za vratom.

Ob tej domnevi jim je za hip pobralo besede, ali pa so jih pač zamolčali. Guy Labriola je slekel meniško kuto in jo je skrbno zložil preko naslonjala. Potem si je s hitrimi gibi prižgal cigareto in je med slastnimi dimi izjecljal: Saj kdo pa sploh ve za naju? Nikoli ni bilo o tem ničesar uradno. Niti denar ni šel potem nikoli z računa, temveč sem ti ga prinašal osebno. Čisto zares bi se torej težko zdaj spomnil koga, ki bi lahko to vedel in te ovadil...

Kaj pa Cordell in Naomi? je tiho povprašal Lucien Perugia. Na njiju bodo pač zanesljivo pritisnili.

Cordell in Naomi...? je zašepetal Guy Labriola v zadregi. Ne bi te vendar izdal, brat, tudi če bi morda vedel...? je komaj iztisnil. Čeprav tudi on seveda ne ve zate... je potem po premolku pritrdil. Vsaj prepričan sem, da ne ve...

Karla Marchlewski, ki se je bila ob tem soočenju raje umaknila, se je zdaj nehote spogledala s temnino v fantovih očeh. Če je bila spričo njegove včerajšnje privošljivosti morda še lahko ravnodušna, ali pa mu je pač celo zamerila, je zdaj vendarle razumevala. Potegoval se je bil za očeta in mu je oporekal obenem. Sprejel ga je bil, čeravno ga je ta v resnici skrtil pred svojimi in zatajil. Naposled mu je zdaj celo pomagal, čeprav je seveda čutil, da mu tak človek ne bo nikoli hvaležen. Zato pa si je tudi izmišljal v opravičilo in si je pač namislil vso to hudobijo. Resnica pa je bila kvečjemu ta, da je po njegovem odhodu ostajal samo še bolj sam in da ga je bilo tega strah.

Kaj ne bi šel lahko z nama? je nato glasno pomislila.

Z vama? se je ugriznil fant.

Pa kaj si res zmešana? je zacepetal Guy Labriola. Mu nisva vendar že sicer dovolj pokvarila dneva?

Potem so o tem le še molčali.

Le tako je lahko namreč ostalo skrito, kar si tudi ob slovesu niso želeli priznati. Bili so pač trije – in trije niso nikoli kot eden, pa najsi o tem pravijo še tako stari reki. Oče je bil zapuščal sina, kot ga je bil že nekoč pustil – in tudi tokrat je bilo to zaradi ženske. Sin je odpuščal očetu, ker pač sicer ni imel nikogar, da bi mu lahko zameril – in v tej nemoči mu je pritrjeval le njegov Bog, ki je ljubil ponižane in odrinjene. Edina, ki bi morda še lahko tu zastavila besedo in jih prisilila, da bi se vendarle spogledali, pa se je slepila z mislijo, da je taka rahločutja sploh več ne zadevajo.

Na tihem so seveda prepoznali to laž.

In svojo in drugo.

A le kako naj bi odgrnili njene zastore, ko pa so vedeli, da jim zdaj tudi resnica ne bi v ničemer koristila. Ali pa so celo slutili, da bi umorila še tisto malo skritega upanja. Saj resnica je bila v tem svetu le še zavetnica norcev in samomorilcev. Usta, ki so si drznila izgovoriti njeno ime, so bila poslej škrbasta ali mrtva. Vsi drugi, ki jih je kdaj zaskominala ali celo zaskolela, pa so pač postajali tihotapci.